

ЭНЦИКЛОПЕДИЯ

Нам уллуһун хаһыата 1935 сыл атынын 5 күнүгэр төрүттээнэ

2003 с.
От ыйын
5
күнэ
субуота
№ 80 (9242)

АҤЫАХ ТЫЛ МИННЬИГЭС

Бэс ыйын 26-30 кк. Нам улустаагы гимназиятын үөрэнэччилэрэ археолого-этнографическэй экспедицияга сылдьан кэллилэр. Нам гимназиятыгар маньык экспедициялары тэрийии үтүө үгэскэ кубулуйбута киһини үөрдэр. Экспедицияга 5-тэн 10 кылааска диэри 7 оҕо А.Р.Попов салайааччылаах сырыттылар. Археологическай уонна этнографическай хабааннаах чинчийилэр бастагы түһүмэхтэрэ Хатырык аннынан сытар Кэнэли арыыга барда. Салайааччы А.Р.Попов этэринэн, иккис түһүмэх эмиз Хатырык аннынан Алык арыыга атырдыах ыйыгар буолуохтаах. Учуонайдар этэллэринэн, бу сиргэ урукку кэмгэ Бөрө Бөтүнгэр олоро сылдьыбыттар эбит. Сайынгы куйаас күннэргэ оҕолор на учнай үлэттэн ордон дуоһуя сөтүөлэбиттэр, балыктаабыттар эбит. Экспедиция Кэбээйи РайПО-тун баржатын моториһыгар И.Софронеева туох да маньыата суох арыыларьгар илдьэн биэрбиттэр, онтон төнөөлөрүгэр «Речфлот» ЛОРП «Путеец» теплохода аҕалыгыгар дириг махталларын тиэрдэллэр.

Д.ОСИПОВ

ХХХ

НПК преподавателэ И.Н. Готовцев «Сахам комуһугар саҕаны» дьин саҕа кинигэ бэчээттэнэн тахсан колледж юбилейыгар бэртээхэй бэлэх буолла. Кинигэ Москва куоракка 3 омук тылыннан бэчээттэнэн тахсыбыт, 3 тыһ. экземплярдаах.

ХХХ

От ыйын 2-3 күннэригэр Нам уллуһугар сир комитетин үлэһиттэрин республикатаагы ыһыага буолбут. Ыһыахха 300-чэ ыалдыт сылдьыбыт.

ХХХ

ГУП ЖКХ сайынгы водопроводу ерөмүөнүүр биригээдэгэ Полевой уонна Чернышевская уулуссалары оҕоро сылдьар. Октябрская уулусса олохтоохтору уу иһин төлүүр буолан водопроводтара хаһан ерөмүөннэрин кэтэспиттэрэ ыраатта. Онон село сорох уулуссалара ууга суох олоролор. Онтон кырааскалааһын, испиэскэлээһин курдук ерөмүөн үлэлэрэ харчы суоһунан саҕалана илик.

В. РЫКУНОВА

От ыйын 1 күнүгэр эдэр ыччат делегацията Нам уллуһун кырдыа-бастарын уонна ветеранарын сынныалаҥ сирдэригэр тахсан ураһа тутуутугар көмөлөстүлэр.

Нам селотун ветеранарын сөбүөтүн председателэ Колесов В.А. туруорсан Сиэникий дьин сиргэ 450 га сир кырдыа-бастар уонна ветераннар туһаныларьгар бэрилдибит. Ыһыл сайын кыра балаҕан, ураһа, күөлгэ киирэр далаһа о.д.а. тутулла сылдьар эбит. Саха Республикатын үрдүнэн кырдыа-бастар сынныаланнарыгар анамьыт маньык сороһо сир баарын Колесов В.А. бэлиэтээтэ. Хомойуох иһин, үбүлээһин улуус да, нэһилиэк да өтүттэн кэлбэт эбит. Арай Республикаагы ветераннар фондала-

рыттан көмө күүтэллэр. Билигичи үлэлэр барыта ис оһоһуллубуттар. Бу сир сынныанарга олус табыгастааһын бэлиэтээххэ наада. Ол курдук Эбэ күөлгэ кырдыа-бастар балыктаахтарын сөп. Онон анаан икки ытанын куорпус, хас да туу баар эбит. Былырын «Оһоохай» республикатаагы түмсүү бэйэтин тэрээһиннэрин бу сиргэ ыһыт

ЭДЭРТЭН ЭЙЭТИН, КЫРДЫАБАСТАН СУБЭТИН

БИИРТЭ ҮЛЭЛЭСЭН, БИИРТЭ СЫННЬАНАҔ

хаалбыт. Манна эдэр ыччат үкүлүүр сирин тутуу туһунан кэпсэтии дьин кэргэн уонна ыччат политикагыгар управление сүрүнүүр специалиһын В.В.Кутукову кытары барда. Ону таһынан спортивнай күрэхтөһиһлэргэ анамьыт тутуулар наадалаахтарын бэлиэтээтилэр. Оччого биэр өттүгэр кырдыа-бастар дьон, арҕа өттүгэр эдэр ыччат сынныанна этэ. Василий Алексеевич этэр: «Эдэр ыччат билиэхэ мэйидээбэккэ эрэ, эйэ дэмнээхтик, сиэрдэхтик, отумаһы алдыаппакка, кырдыа-бастар субэтин ылан эдэр ыччат манна сынныалаҥ объектары туталара буоллар. Ону таһынан бу сир туһата суох сыһаакка туризм сайдыытыгар туһалыахтаах. Онон предпринимателлэр манна үлэлэһиэхтээхтэр. Кэлин кыһынгы балаҕан, сайылыктар тутулуохтаахтар».

Ити курдук эдэр ыччат уонна кырдыа-бастар дьон күүстэрин, субэлэрин холбоон сайдыы суолунан баран иһэллэр.

Д.ОСИПОВ

Распоряжение главы улуса «О ТАРИФАХ НА ПАРОМНУЮ ПЕРЕПРАВУ ЧЕРЕЗ РЕКУ ЛЕНА И ЕЕ ПРОТОКИ»

Республики Саха (Якутия) №665 от 26 декабря 2002 г. распоряжаюс:

1. Утвердить и ввести в действие с 1 июня 2003 года рекомендуемые тарифы на паромную перевозку через реку Лена и ее протоки на услуги паромных переправ местного значения.
2. Опубликовать данное распоряжение в средствах массовой информации.

Глава МО «Намский улус» Д.П. КОРЯКИН

(Рекомендуемые цены на паромную перевозку см. на 4-ой стр.)

Сурутуу — 2003

БЭЧЭЭККЭ СУРУТУУ УРУККУ ТАҤЫМНА

2003 сыл иккис аҕарыгар республика бэчээтигэр сурутуу былырынгыттан улаханньк уларыйбата. Ол курдук «Саха сиригэр» 864 киһи (2002 с. - 861 этэ), «Якутияга» - 141 (141), «Она+» - 284 (273), «Кэскил» - 182 (192) киһи суруттарда. Мантан кестөрүн курдук, «Она+» 11 сурутааччыны эбиммит.

Оттон улууспут «Энсиэли» хаһыатыгар сыл иккис аҕарыгар 1580 киһи суруттарда, былырын баччага 1689 этэ. Биллэн турар, сайынгы кэмгэ дьон түбүгэ-табыга, аралдайыра элбэх, онон күһүнгүттэн саҕалаан хаһыат тираһа эбиллэригэр саарбаҕалааһын суох.

Бэйэ информ.

Бэйэни салайыныы — инники дьылҕабыт

БААРЫ СУОХ ОНГОРОР СУДУРГУ

«Энсиэли» хаһыакка бэс ыйын 24 күнүгэр «Гранд» маҕаһыны хаһан оннун булларабыт?» дьин аһаҕас сурук ис хоһоонугар ураты да буоллар тус бэйэм санаабын үллэстим этэ. Бары да өйдүүр инигит тыа ыаллара тиэргэннэригэр, түннүктэрин анныгар бастаан сибэкки үннэрэр кэмнэрэ, онтон кэлин теплицаларга оһуруот аһын, ордук хото оһурууну үүннэриинэн үлүүһүбүттэрин. Оччолорго оҕо-аймах кисти-саба саамай кэрэ сибэккини үргээн ылар, теплицаттан сиппит оһурууну тутан барара үгүспүтүн хомоһут буолуохтаах.

Билигин оннук суох, сүрүннээн ааспыга. Бүгүн атын олох кэлэн куоракка, тыа да сиригэр хардыы аайы аты-эргизэн дэлэйдэ. Оноуоха дьон түмсэр, үгүспүт сылдьар сиригэр аты ордук тахсылаах буолара биллэр, урэх баһыгар, хара тыага туу эргиниэххиний? Маньаха омсоллоох да быһыы тахсара баар суол буоллаҕа.

Ол эрээри аты-эргизэн дэлэйбиттэ-төн үөскүүр мөкү өртүттэри кэм-кэрдис суох оноро дии саньыбын.

Олоххо түктэри кестүүлэр түргэнник сүтэллэригэр нэһилиэнньэ, общественность атыһыны-эргизин саба баттыы сатаабакка, ис дьыала отдельн үлэһитин кытыннан бэйэ-тэ турунуон наада. Бэйэ күһүнүн бэрээдэги көрүү, олоһу көннөрүү — ол буолуо этэ бэйэни салайыныы бастагы бастыҥ холобура. Онно эбии уопсай дьыаллар истэригэр-тастарыгар арыһыһыттар хорройон мустар усулуобуйаларын суох оноро сатыахха. Кистэл буолбатах, уопсай дьыаллар квартираларьгар да муньустан иһэн-аһаан айдаарсыы тахсааччы.

«Гранд» аты-эргизэн ситимэ аҕардас биһиги улуспутугар 10 маҕаһынынаах, ол маҕаһынынар күннэтэ олоһу хааччылар хас да массыналардаах. Онон аҕардас аты-эргизэн эрэ буолбакка, дьону үлэ мистэти-нэн хааччыларын умнууохха баара. Оттон 1 Хомустаах бөһүөлөгэр туһаайан эттэххэ, манна баар эргизэн атын тэрилтэлэригэр табаарын сыаната намьыаһын «Гранд» маҕаһыныга дьон-сэргэ хото сылдьар, атылаһааччы өрүү толору, ардыгар уочарат тахсар. Дьэ, маҕаһыны кытыы сиргэ кыйдаан нэһилиэнньэ «һуу» дьин дуоһуууну ыһа дии санаабашпын. Хата, төттөрүтүн, ити холдохсор арыһыһыттарбыт анардас-тыы арбайдаан кырдыа-бастар, оҕо өттө кытыы сиргэ кыһан сылдьыбат буолуоҕа. Кырдыга, бөһүөлөгтөн тэйиччи кытыы сир кестөрүн кестүүбө, ол эрээри С.К. Прокопьев маҕаһыны бу мистэҕэ астарыгар араас элбэх инстанциялартан көҕүл ылбыта эбээт, онон маҕаһыны манна улаһыттар толору бырааптаах.

Уопсайынан даҕаны «Гранд» аты-эргизэн ситимин төртүтээчи Станислав Карлович Прокопьев нэһилиэгин олоһун туораттан кэтээн көрөөччү буолбатах, аҕардас спонсор да быһыыһын үгүспүтүнээһэр үгүөрү туһаны аҕала буолуохтаах, атын да нэһилиэккэргэ көмөлөһөрүн хаһыаттан билсээччибит. Онон маҕаһыны сабардааһар, көһөрөрдөөр баар мистэ-тигэр үлэлэргэ быдан барыстаах буолар. Ити маҕаһын иннигэр-кэннигэр мустаааччылар бөһүөлөг ортогугар ханныгын да иһин син туттунар буолуохтаахтар, оттон кытыы сиргэ тийдэхтэринэ дьэ үүнэ-тэһинэ суох көҕүл-босхо барыахтара.

Константин КОНСТАНТИНОВ,
пенсионер, 1 Хомустаах

ЫҤЫАХ ИННЭ... КЭННЭ ...

Мин З.Егорова «Ыһыах суолтатын хайдах үрдэтиэххэ сөбү?» дьин ыстатыйатын сөҕөөр аахтым. Кырдык даҕаны, кэнники кэмнэргэ киһи астымат ыһыахтара буолаллар. Быһылы улуу убайыт П.А. Ойуунускай төрөөбүтэ 110 сылыгар аналлаах ыһыагы биэр бэйэм, тугу да сөччө билбэт-көрбөт киһи, оннук-манньк мөлтөх диір кыаһым суох. Ол гын баран ыһыах ааттаахха биэр быгыһылка кымыһы ылан испэтим, оһоохай олох да буолбатаҕа. Саха киһитэ ыһыахха оһоохайдаан үгкүүлээбэтэинэ, кымыс испэтэҕинэ астымат. Кэтэспит дьонтон оһоохай төрө буолбатаһын ким да билбэт. Саатар П. Ойуунускайы кэриэстээн ыгытахтаах этилэр дии саньыбын.

Биз кымыһа кутуулан турарын ким да атыһыла спат. Сыанатын ыһыһыттым - 70 солк., ону харчым тийбэккэ ылан испэтим. Хата быһыл эт атыһыга дэлэй, хас хардыы аайы баар. Дьэ сыана да сыана, быһыаа, киһи иккитэ эрэ уобан сир үтэһэтэ 30 солк., эмиз быһыаа соккуойдаммыт собо 15 солк., үтэһэлээх мунду 20 солк. диэбиттэр. Быһыр Сайсары эмээхсин: «Ваҕа бууга балтараа мөһөөх, чоһу көхсө тодус уон солкуобай буолуоҕа», - диэбитэ кэлэн эрдэҕэ, быһыыта.

Ол кээнэ Искра ыһыаһын көрө таһыттым, урут сылдьа илигим. Кыра дэриэбинэ диэтэххэ сэргэх содус. Хата концертага үчүгэй, ол гын баран наһаа хойут, үс чааска сағаламмыта. Оноуоха дьылы 10 чааска тахсыбыт дьон кэтэһэн олоһор да олоһоохтор этэллэринэн, тойоттору көтөһэллэр үһү. Онон

дьыэбитигэр дэлби сылайан киһэ хойут тийдибит. Искра оһоохай буолбута да бэрт аҕыһа, уонча киһи кытынна. Онооһор М. Аммосов үбүлүүдээх сылыгар улуус ыһыаһар бастаан отучча киһи үгкүүлээбитэ, оттон килэһэнэн олох да аҕыһаан сэттэ киһи буолан оһоохайдаан турабыт. Аны оһоохайдыттар бэйэлэрэ этэн бүтүлэр да түһүлэттэн тахсан бараллар.

Мин оһоохайы наһаа сөбүлүүбүн, эппэтэрибин да хайаан да кыттааччыбын, бүтүөр дьылы сылдьааччыбын. Соророр тугу өйдүүрбүнэн этээччибин. Сахалы да, аныгылы да мааныгыт таньыбыт дьон түһүлэлээн оһоохайдыыллара көрүөххэ наһаа кэрэ, үчүгэй буолааччы. Испэр саньыбын: «Намнар төрө оһоохайы сөбүлээбэттэрий?» - дьин.

Апшааны ыһыаһар эмиз оһоохай буолбата. Дьонор бары барыһыттарын кэннэ оһоохайы микрофонунан биллэригэр. Концерта наһаа уһаабыга, онон кэлин баар суох улахан бырааһынньыкпытын олох аанна ахтыбат буоллубут. Наар аныгылы кондэринан, ол-бу куоталаһынан мунгурданааллар. Ыһыахха кэлбит дьонноһор атыһылааччыга элбөх буолар. Сорохтор харчылары суоһунан сибээстээн ыһыахха кыһан барбаттар, сорохтор пенсиябыт кэлбэккэ ис ылан аһаабыһыт. Улуус ыһыаһын дьон астымакка, туох эрэ атын күүлэй курдук дэһэллэр.

Е. Г. СИВЦЕВА
Апшааны

Күннэтэ көрөр дьоммут

ДЬОН-СЭРГЭ ТУҔУГАР

Бу күнүргө Үөдэй нэһилиэгэр диринник убаастанар, өр сылларга нэһилиэкпит ага баһылыгынан үлэлээн кэлбит киһибит Соловьев Максим Дмитриевич үйэ агардаах үбүлүөйүн үлэ үөһүгэр сылдьан туолла.

Максим Дмитриевич 1953 с. бэс ыйын 29 күнүгэр Үөдэй нэһилиэгэр Мария Васильевна уонна Дмитрий Алексеевич Соловьевтар дьэ кэргэннэригэр күн сирин көрбүтэ. 1 Хомуस्ताах орто оскуолатын бүтэрэн олох киэн аартыгар үктэммитэ. Казахстанга пограничной сэрйилэргэ сулуспаалаан ытык иэтин төлөөбүтэ. Олоххо дьулуурдаах уол Омскайдаагы тыа хаһаайыстыбатын институтун бүтэрэн, инженер-мелиоратор идэтин баһылаан төрөөбүт-үөскээбит оройуонугар «Комсомольская» совхозка үлэлээбитэ.

1985 сыллаахха нэһилиэгин дьоно-сэргэтэ туруорсуутунан нэһилиэк депутаттара кэскиллээх үлэниги сельсовет исполкомун председателинэн талбыттар. Онтон ыла номнуо 18 сыл ааһа оҕуста. Бу сыллар тухары Максим Дмитриевич күнү-дьылы аахсыбакка нэһилиэгин дьонун-сэргэтин туһугар үтүө суобастаахтык үлэлээн кэллэ. 1990, 1996, 1998, 2001 сыллардаах сааскы халаан ууга нэһили-

эниэ оловор-дьаһагар элбэх хоромнуу аҕалыта. Аҕа баһылыктыг сабыллыах салайытыгынан кылгас кэмгэ олох-дьаһах сөргүтүлүбүтэ. «Үтүө дьыала» республикатааҕы хамсааһыныгар кыттан нэһилиэккэ тренажернай саала, оҕо саадыгар спортивнай саала, начальнай оскуола саҕа дьэиэтэ дьэнтэйэн таҕыстылар. Чааһынай секторга бөрт үгүс дьэиэ-уот, ону сэргэ элбэх производственной объектар үлэҕэ киирдилэр.

Үөдэй нэһилиэгэ улуус культурнай-спортивнай оловор биир бастыгыгар кэккэлэригэр тахсыта - Максим Дмитриевич сыралаах үлэтин биир өрүтэ буолар. Ол курдук кини бастыг ырыаһыг, кууэтгэх дуобатчыг быһыгынан бэйэтин холобурунан дьонун-сэргэтин көбүлүүр.

Максим Дмитриевич - үс оҕо амарах аҕата, оловун аргыһа Евдокия Константиновна ыһын өр сылларга эйэ дэмнээхтик олонор кэлдилэр. Билигин улуус биир эппиэттэх салаатыгар, тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начальнигынан ананан үлэ үөһүгэр сылдьар.

Убаастабыллыах Максим Дмитриевич, 50 сааскын туолбут үөрүүлэх күнүгүнөн төрөөбүт-үөскээбит Үөдэйин дьонун-сэргэтин аатыттан итими-истин эвэрдэ! Дьэ кэргэнгэр дьол-соргу тосхойдун дьэиэ сүрэхпитигэр алгыһыгыт.

Иннокентий ЗЫРЯНОВ

Отыйын 1 күнүгэр Н.М. Рыкунов аатынан кини библиотека дьахталларга аналлаах саҕа сурунаалы

интернациональной дьэ кэргэннэрин бөрөстэбиэтлэргэ ыгырыллыбыттар, ол иһигэр Намтан Сысолятиннар дьэ кэргэннэргэ, 50-60 сс. оройуонмутугар үлэли кэлэн манна дьылбаларын булбут учууталлар Э.И. Москвитина, В.Г. Буякина, А.Н. Кеёво-

ҮТҮӨ СОНУННАР

М... фонтана, А.Ф. Акимбетова кыгынылар. Бу өйдөнөр - «Якутяночка» дьэиэ аата да этэринэн омугуттан тутулууга суох Саха сирин бары дьахталларыгар аналлаах сурунаал. Ол курдук маннайгы нүөмэргэ билмилээх дьахталлар - драматург Мария Обутова-Эверстова, ырыаһыг Наталья Трапезникова, актриса Наталья Дорошенко тустарынан ыстатыйалар, араас туһалаах сүбэлэр, кэрэхсэбиллээх кэспээннэр, Ариадна Борисова суруйбут Сикстинскэй Мадоннаны кытта виртуальной интервьютка, оҕолорго аналлаах, дьөрөкөөн уруһуйдардаах «Умка» дьэиэ рубрика о.д.а. киирбиттэр. Сурунаал ис хоһоонун библиотеккарь Р.А. Гоголева сиһили кэспээтэ. Воруобалаан таһаарылыбыт нүөмэр аҕыах экзэмплярин бэлэх аҕалан мустубуттарга туттардылар.

(Бүтүүтүн 4-с стр. көр)

Политикага уонна ону тула араас хамсааныларга улаханник удумаҕалаһат кили бэс ыйын 23 күнүгэр Москва куорат ис дьыалаҕа управлениетын алта полковнигы уонна биир МЧС генералын бэриги күһэйэн ыһыта буруйдаан хаайыгыттаран улаханник санаата көтөбүлүбүт буолуохтаах. Дьэ, бөрөдөҕи ыһсан эрэллэр дьэиэ толкуй үөскүүр. Кырдык даҕаны кэнники бириэмэҕэ тойон-хотун өтгө аһары түһэн наһаалаабыттарга кестөн турар суол, онон маны уодуганньырга уолдааста дьэиэ ким даҕаны утарбат буолуохтаах.

Ол эрээри... «Московский комсомолец» хаһыат бэс ыйын 25 күнүттэн 134 №-гэр бөчөөттэммит «Шоумент. Исход операции МВД скажется на всей «Единой России» дьэиэ ыстатыйага отой атын санаа этиллэр. Дьыгэр «МК» демократия, арҕаа дойдурлары кытта доҕордоһуу, тыл көнүлэ о.д.а. өттүнэн хайдах даҕаны коммунистарга сыстыбатах хаһыат буолар. Ол да буоллар бу ыстатыйага «Единая Россия» партия лидера, ол эбэтэр ИДьМ министр Борис Грызлов бүтүн Россия урдүнэн бэйэтин партиятын үчүгэй өттүнэн көрдөрөөрү олус

аллар — «Миигин таллахына, оловун тосту көнүө, баай-дуол халлаантан кууллуо» дьэиэ. Оттон быйбардар кэннилериттэн ол депутаттарбыт халлааннаан көшүттэрэ, сирдээн тимирбиттэрэ биллибэт. Суох, депутаттар баалларын бааллар, күн айы телевидения көрөбүт, мин эппит эрэннэриилэрэ ханна тийэрин чааһыгар этэбин.

Ити кэмгэ ханас энэртэн былаһы хабарҕалаахтаах народнай-патриотической кууэтгэр сомолорго холооллор. Олус ырахан сорук турар — Госдума председателэ Геннадий Селезнев туспа партия тэриммитин эттэххэ. Ол да буоллар коммунистар 1993 с. быйбардааччылар 12,4 % куоластарын ылбыт эбит буоллаҕарына 1995 с. — 22,3 %-на, оттон 1999 сылга 24,3 %-на тиэрдибиттэрэ.

харчылаах эрэ киһи дьоллонорун курдук бигэ өйдөбүл киирэр, оттон харчыны хайдах булуу-талыы судургу — «не пойман — не вор». Бу араҕа Эдуард Лимонов салайар Национал-большевистская партиятыгар көбөрүстүк сыстар. Манна даҕатан эттэххэ, Лимонов хаайыттан тахсарыгар национальной героюу курдук чиэстэтилэр, камера да олонор балачча элбэх кинигэни суруйбута иһиллэр. Лидердара суох хаалбыт «нацболлар» аһаҕастык кэриэтэ тактической учениелары ытталлар, сэрйи сэбинэн хааччыналлар — иһиниэхэ былаас тугу да истибэт дьүлэй, көрөбүт буолан хаалар.

Үүрүүгэ-үтүрүүгэ сылдьар аатырбыт Борис Березовский ыраах да олордор «Либеральной Россия» араҕан аны коммунистарга сыста сатыыр, буолан баран са-

лэр. Оттон бүгүн кэспээннэр онук өйгө-санаага тийэйлэрэ отой да ыраах бадахтаах. Быйбар тирээн кэллэригэр Россия кизн оурабытынан сырысы саҕалаһар.

Исход операции МВД скажется на всей «Единой России»

ылыныа хханаада. Быйбар күн дьон хайа дьэиэбарар да үөр сүөһүнү сөҕөтүх сүөһү багыттары кырдук буолбакка, тус бэйэҥ санаа-бынан, билигинэн көрүүгүнэн салайтаран таларыг ордук дьайылаах. Төрүдэтэргит, биллини быыбардар политтехнологтара дьон

Политика — хас бирдибит дьыалабыт

КИМ СҮҮЙҮӨБЭЙ — КЭЛЭР БЫЫБАРДАРТАН?

улахан пиар-акция ыгытга дьэиэ сыналанар. Төрүдэтэргит, иллэрээ сыл, быйларыын бу хаайылыбыт полковниктар, генерал сокуону кэһэн туран бэриги эрэйилэрин ама ким да билбэтэх баҕайта буолуоду? Төрү эрэ чуолаан быйыл Госдумага быйбардар тирээн турдаҕарына маньык тутуһуу-хабыһы быйбардааччылар куоластарын бэйэ тардык курдук саньааха сөп, чачыта да оннук буолуохтаах.

Быйларыын, быйы энтин араас партия бөҕө күөрэйдэ. Пенсионердар партиялара, Олох партията, нуруот партията о.д.а. ааҕан сиппэкини. Бары биир ырыаны туой-

«Единоросстар» саамай эрэнэр суоллара — ханас кууэтгэр кыһайан холбоспоторугар, биитэр атын партияларынан быйбардааччылар куоластарын тарҕатыта.

Россия кэнники 10 сыллаагы балаһыанньатын ырыгалатан көрдөххө былаас өттүттэн нуруот оловун туспарыта, ыгытыллар реформалар ханьык эмит үтүө түмүктээх буола алларыгар күтүөннээх дьаһаллар, быһымайгы ыраагынан ситэ олохтоммотулар. Россия дэриэбинэ бүтэһиктэхтик эһинэ, ыһылына,

куоракка үчүгэй олову батыһан киирбит тыа дьоно, ордук чуолаан ыччат өтгө криминальной аҕардаах олохтоох буолдулар, үгүс өтгө түптээх үлэтэ, олонор дьэиэтэ суохтар. Заводтар, фабрикалар, шахталар сабылланнар урукку рабочайдар идэлэринэн дьарыга суох, муортуор бьыстах хамнаһынан муңгурданааллар. Ыччат үөрэххэ киирэрэ, идэ ылары олус уустугурда, барыта ботуччу төлөбүрдээх, онон сэниэ эрэ ыал өтөтүгүн олоххо туох эрэ перспективалаах курдук. Арҕааны маассабыт культура сабыдыалыттан эмээт улахан охсуу ылар, телевидениеттан, видиктэн

амай харса суох өттүлэригэр. Бу киһи политикага син биир хаартыга курдук олус ааартаах оонньооччу, ол эрээри кини былаас иһин охсуһууга ханас радикальной кууэтгэ санаатын уурбута улахан этэр, дьиксиниһини үөскэтэр.

Дьэ ити гынан ырыналаан көрүүбүг — билигин Россияга дойдустабилнай буоларын хааччылаахтаах орто кылаас хайдах суоһун курдук суох. Ол оннугар общество баай-дьадагы дьэиэ хайдыһыта улаатан иһэр. Президент В. Путин дойдусу политикатыгар улахан проблемалар баалларын дьэиэ билэр. Биир үкүсүн ол да иһин армияны контрактнай системага көһөрүү саҕалаһа. Аҕыах ахсааннаах, ботуччу хамнастаах армия политикага улаханник ороспот, ыксал да буоллаҕына аһатар дьонун — былаас дьэиэ буола-чаччы.

Аан дойдуну аймаабыт «Капитал» кинигэни суруйбут Маркс эппитэ эриллээх чинчилэннэ. Кини «буржуазия порождает своего могилщика — пролетариат» дьэиэ эппитэ бу сырыта өссө бальсхан, улахан хаан тохтуулаах буолбатар ханьык. Төттөрүтүн, улуу поэт А. Пушкин «не дай, боже, увидеть русский бунт — бессмысленный, беспощадный» дьэиэ сылыктааһына тахсан хаалыан сөп. Дьыгэр, билигин билигин балаһыанньабыгыгар былааһы былдыһан суорҕаны тардылаһар оннугар дьыг-чаччы нуруот туһа дьэиэ толкуй баара эбитэ буоллар бары политической кууэтгэр түөрүк остоол тула түмсөн хайдах гынан бу системнай кризистэн тахсарга сүбэ тутуохтаах эти-

Уопсайынан, ааспыт 10-тан тахса сыл буккуурдаах кэми Россия нуруота төрүк даҕаны тустаах оловор бор буолан аһарыта. Атын сайдылаах дойдуга маньык эксперименттэри ыһтар былаас аҕыах күннээх буолааччы. Олааа нуруот бэйэтин туһа туспа, былаас эмээт туспа сылдьаллар дьэиэтэххэ сыһаа буолбата буолуо. Билигин даҕаны нуруот им-дьым олонорун, былаасан куттанарынан быһаарбаккын, ким даҕаны саа-саада тутан хаан тохтуулаах кыргыһыга онуоха-маньаха дьэиэ кыттар санаата суох. Этэргэ дьылы, «худой мир лучше доброй ссоры». Ордук чуолаан тыа сирин дьоно бэйэлэрэ сүөһүлээх-астаах буоланнар кэлин улам натуральной хаһаайыстыба быһыгытынан олоһоллор, хардарыта аахсыы харчынан буолбакка, этинэн-үүтүнэн, омуруот аһынан барар. Олоннугар куораттарга «революционной уматык» өр гынан бөлөм буолбат, онон нуруот тулуур аһары өр үтэн-аньан көрөр үчүгэйгэ аҕалбата буолуо.

Итини барытын этэн туран биэр бэйэм быйбардары бойкоттаан, син биир туһата суох дьэиэ эппэтин. Төттөрүтүн чаччы цивилизованнай дойдусу буолуохпутун баҕарар буоллаһыгына, ити ааа-ахсаана биллибэт партиялары кимнээхтерин-туохтарын дьэиэ билсэр наада. Ол инниттэн мантан күһүн араас көрсүһүүлэртэн, телевидениеттан, бөчөөттөн ханьык партия тутуу кэспирин, эрэннэриин ыраас маньытага түһэрэн ылбакка атыттары кытта холоон, быһаһан эттэххэ, критическайдык сыһыаннаһан тус бэйэ санаатын

куолаһын хайыгыта лапта үөрөннилэр — бэйэлэрин кандидаттарыны ыһылы хайытыллар, утарылаһааччылары араас компроматтарынан самараллар, аһары баран быйбардааччылары ачылаһаллар. Онуоха нуруот муудараһын: «килбэччир барыта көмүс буолбатах» дьэиэ умнумуохха.

Бассабыыктар ааспыт үйэ саһатыгар былааска «заводтары — рабочайдарга, сир — бааһынайдарга!» дьэиэ лозунунан кэлбиттэрэ. Бары бэркэ билэбит заводтар да, сир да госуодарствонан сирэйдээн партиянай номенклатура дьаһайытыгар, бас билиитигэр киирбиттерин. Бүтүнү былаас лозуна дьэиэ биллибэт, ааспыт сылларга заводтар, фабрикалар, сиртэн ылар баайдар олигаржалар илиилэригэр киирдилэр. Ити дьон дьыгнээхти дьэ хаһаайыһынахтара, элбэх нолуогу төлүөхтэрэ, ол нөҕүөрүоуока туһаны аҕалыахтара дьэиэ элэ-была тыл этиллыбитэ даҕаны ити бааһытан тус бэйэлэрэ туһаналлар бадахтаах. «Сибнефть» хаһаайына, Чукотка начальнига Роман Абрамович биэр английскай футболнай кулубу соторутааҕыта атыгыласта. Ол Британия футболлиствара мээчиги тэбиэлээн дохуот киллэрэн билигини аһагыахтарыны өйүм хоппот. Россия урдүнэн электричествоны олоччу дьаһайан олонор Чубайс таһтыр ыгытар номнуо иккис кыһыл көмүс тиһи олордубутун дьон соньуйа, соһуйа-өмүрө истэр. Тизэрэ туолуу, тус бааһынан кииргэни — бу россияйский миллиардердар бүгүнүгү олохторун сизэр.

Оттон Россия историятыгар Демидовтар, Строгановтар, Морозовтар, Третьяковтар курдук төһө даҕаны нуруоту келүүннээтэллэр дойдусу сайдарыгар улахан кылааты киллэрбит промьшленниктар, меценаттар бааллар эбээт! Маньык державнай өйдөөх-саһаалаах дьон үүнэ сайдыта ыһтар дьэиэ кэтэһэрбитигэр тийибит дуу, биитэр историягыт төттөрү эриллэн кэлэр дуу?

В. КАСЬЯНОВ

«ЯКУТЯНОЧКА» —
ҮТҮӨ СОНУННАР

Бүтүрүтэ. Ичин 2-кы стр. көр
А. Е. Шапошникова «Якутяночка» «Далбар Хотун» нууччалы тылбааһа буолбатах, туспа ис хоононоох, автордардаах сурунаал Саха сирин дыахталларын 11-с стьнин делегаттарын баҕа санаатын толорон таһаарыллыбытын кэпсэ-этэ. Үп-харчы кырдьымчык кэмгигэр манньык «килбичигэс» сурунаал тах-сыгыта президент В. А. Штыргов бы-наачы көмөтүнэн, А. Е. Сергучев председателлээх республикатааҕы дьээт кэргэн дьыалатыгар комитет органын быһыгытынан кыаллыбыт. Нууччалы сурунаал республикаҕа наадатын туһунан «Далбар Хотун» коллектива бэйэлэрэ даҕаны урук-куттан толкуйдуур эбиттэр. Ол кур-дук Аида Ефимовна оҕо сааһыгар Намга араас омукуртары кытары биир уулуссаа олобрутун, биригэ үөскээбитин аҕына, ол иһин манна «Якутяночка» сурунаалы билси-һиннэрэ тахсар оруннааҕын, саамы сөптөөбүн бэлэтигэ. Түгэнинэн ту-һанан нууччалы ааҕарга-суруйарга үөрөспүт маҕнайгы учууталын Вера Григорьевнаны 70 сааһынан эбэрдалэҕэ.
Көрсүһүүгө кыттыбыт улуус баһылыгы солбуяаччы М. Д. Ко-карева, ветераннар сэбиэттэрин председатели М. В. Петрова, үөрэх управлениетын методиһа В. П. Иванова «Далбар Хотун» сурунаалы сөбүлөөн ааҕалларын, саҕа су-

рунаал эмиэ олоҕу куһаҕан эрэ өттүттэн көрдөрбөккө, сырдык, ыраас санаалары үөскэтэрин, үтүө-үгүһү быһыарып сөҕөөрүлэрин биллэр-дилэр. Журналистиканы интэриэ-һиргир гимназия 11 кылааһын үөрэнээччилэрэ Люба Гуляева, Жена Максимова, Маша Шапош-никова санааларын үлэстэн кэпсэ-тиини ордук сэрэхситтилэр.
С. Д. Кобякова Норуоттар ас-самблеяларын улуустаагы салаа-тыгар үлэтин кэпсээтэ. Ол курдук уопсайа 28 араас омукур олохсуйбут Нам сиргэр ааспыт сылта улуус киинигэр Довордоһуу скверин оло-рдуу, оттон быһыл элбэх дьону-сэр-гэни, ыалдыты мунньубут Довор-доһуу ыһыаҕын курдук улахан су-олталаах, киэн хабааннаах тэрээһиннэр ыытыллыбыттара. Софья Дмитриевна көбүлээһининэн тэриллибит «Русская песня» ансамбыл кыттыһыны ылла. Ф. А. Чу-маевская, К. М. Акимбетова, Л. В. Перетолчина, М. А. Усова, Л. И. Сергеева, Г. Ф. Сергеев нууччалы мааны танаастарынан, дуорайар ырыаларынан көрсүһүүнү кыргэт-тилэр. Ыалдыттар да, тэрийээччи-лэр да сирэй көрсөн, атах төпсөн кэпсэтииттэн астынан, саҕа суру-наалга уһун үйэни, элбэх ааҕаччы-лары баҕаран тарастылар.

Л. НОВГОРОДОВА

Таптыыр кэргэммин, аҕабытын
Максим Дмитриевич СОЛОВЬЕВУ
оловун орто омурданынан, дьоро
түгөнүһүнэн итиитик-истинник эбэр-
дэлибит!
Биһиги туспутугар ахсаабат кы-
һамньын, эйбэс сыйһанын иһин барҕа
махталбытын тиэрдэбит. Үтүө майгытынан өссө да үөрдэ тур. Тус эй-
иэхэ Ил-эйэ эгэрдэстин, дьол-соргу тосхойдун диэн
алтыспытын тиэрдэбит.
Кэргэмим, уолаттарым.

ИҢИРЭХ ТЫЛЛАР

эхэ ахсаабат кыһамньын, эйбэс сыйһанын, улахан тапталын иһин дьоро күнгэр барҕа махталбытын ти-эрдэбит. Ыарыы ыалласпатын, хомотло коммотун, үөрэ-көтө сылдаргар, үтүө сүбэһит буолан уһуннук, дьоллоохтук олоһоргор, биһиэхэ барыбыгыгар өйөбүл-көмө буолан этэгнэ сылдаргар баҕарабыт.
Кыргыттарыг, куттоттарыг, уолат, кийи-тиг, сиэннэриг уонна хос сиэннэриг.

Күндү, тапталаах аҕабытын, эһээбитин, убайбы-тын, куттоттотун, Түбэ бөһүөлөгөр олоһор үлэ, тыыл ветеранын ЛУКАВИН Петр Петровичи 70 сааскын туолар үбүлүөйгүнэн истинник эбэрдалэлибит. Тумус туттар кийибит, мааны майгыг, амаара санаан, ахса-абат кыһамньыг, муударай өйүг барыбыгыгар үтүө холобур буолар. Оловун бу кэрэ-бэлиэ күнүнэн күндү кийибитигэр истин махталбытын этэбит, бары үчүгэйи, кэрэни, сылааны, сырдыгы баҕарабыт, үтүө санаан хаһан да уостубатын, аймах-билэ дьонун таптала-рынан арчыланан үөрүү-көтүү арыаллаах уһун үйэ-лэн. Күн-күбэй ийэбит Варвара Николаевнаһын ыал буолбуккун төгүрүк 50 сылын туоларынан сүһүөхтээх бэйэбит сүгүрүйэн туран ис сүрэхпитигиттэн эбэрдалэ-либит. Эһиги сылайары-элэйэри, ыарыһы аахсыһа, үлэни эрэ өрө тутан биһигини, 8 оҕону, төрөтөн, иитэн, үөрэттэрэн, барыбытын атахпыттар туруоран, олох-хо бэйэбит миэстэбитин буларбыгыгар тирэх буолбук-кутугар махтал-баһыһа тылларын этэбит. Күнү көрдөрбүт таптыыр дьоммут, ыалдымаҕ-сүтүмэн, барыбыт үөрүүтүгэр биһигини арчылаан, араҕаччы-лаан уһуннук олоһор диэн баҕабыт бастыгын тиэрдэ-бит.

Эдэһийгит Шура, аймактаргыт, уолаттар-гыт, кыргыттаргыт, кийиттэргит, куттоттэргит, сиэннэргит.

РЕКОМЕНДУЕМЫЕ ЦЕНЫ НА
ПАРОМНУЮ ПЕРЕПРАВУ

Table with 3 columns: Gr. Берез - П-Хомустак, Маймага - Кобякон, Gr. Берез - Кобякон. Rows include categories like 1. Автомобили грузоподъемностью, 2. Автомобили легковые, 3. Моторолеры грузовые, мотоциклы, 4. Полуприцепы автомобильные, 5. Прицепы автомобильные и тракторные, 6. Тракторы колесные и гусеничные, 7. Цистерны для перевозки молока, воды, нефтепродуктов и др. (по емкости цистерны), 8. Автобусы пассажирских марок, 9. За одного взрослого пассажира, 10. За тонну различного груза.

СТРАХОВАЯ
КОМПАНИЯ

приглашает владельцев
транспортных средств
оформить полис по
обязательному страхо-
ванию гражданской
ответственности вла-
дельцев транспортных
средств по адресу:
Намский улус
с. Намцы ул. Степана
Платонова 17.
Тел.: 21-5-96

ВНИМАНИЕ
КОНКУРС!

Администрация МО «Намский
улус» объявляет открытый конкурс
на размещение муниципального за-
каза для бюджетных учреждений.
Наименование заказа:
-компенсация школьного пита-
ния: 3215 тыс. рубл.;
-медикаменты и перевязочные
средства-1892,4 тыс. рубл.;
-льготное обеспечение медика-
ментами-4846,1 тыс. рубл.
Участниками конкурса могут
быть предприятия и организации
независимо от форм собственнос-
ти, а также индивидуальные пред-
приниматели.
Требования: поставщик должен
иметь необходимые профессио-
нальные знания и квалификацию,
финансовые средства, оборудова-
ние и другие материальные воз-
можности, опыт и положительную
репутацию, быть надежным, обла-
дать необходимыми трудовыми ре-
сурсами на выполнение муниципаль-
ного заказа.
Конкурс состоится 15 июля 2003
г. Заявки принимаются до 14 июля.
За справками обращаться в 301 каб.
Тел.: 21-267 (Т.В. Бережнева).
Комиссия.

Куплю 1-2 комнатную квартиру в с.
Нам. Тел. посредника: 21-938. Звонить
в любое время.
Сайынгы кэмгэ дьээт куортамны-
бын, ч/б, 3 хостоох. Тел.: 21-628.

Арендуем 2-комнатную квартиру с газом в с. Намцы, в центре, 2 этаж.
Тел.: 21-140. Звонить желательно после 18 ч. вечера.

Продается сосновый сруб бани 6х5 в с. Намцы с капитальной стеной,
кругляк. Цена 15 тыс. рубл. Тел. посредника: 21-318.

Үөдэйгэ 7х8 иэннээх дьээт көҕдөйө атыыланар. Сыаната кэпсэти бы-
һытыһыан. Тел.: 25-094, 25-074.

Суһаллык бэс былаахы атыылаһабыт. Тел. 21-1-41

Продается лафет 18 куб., длина 7 м. Отличный лес. 1 куб. — 2000 руб.
Тел. 26-1-05

Продаются срочно недорого доски необрезные 40 мм, 6 куб., цена до-
говорная. Тел.: 21-578.

Продается а/м «УАЗ»-санитарка 1999 г. вып.
Цена договорная.
Обращаться по адресу: п. Графский Берез,
Дорофееву А.М.

Продается новый мотоцикл «Урал» в упаковке.
Тел.: 21-388.

Продаю заднюю автокамеру от «Беларусь», 600 рубл.
Тел.: 42-83-68, 733-843-столоый.

ООО «Северторг» хаа ччахтаммыт эппиэтинэстээх тэрилтэ (ХЭТ) уоп-
путтаах пекардарга наадылар. Аадырыспыт: Нам селота, Сэргэлээх уул
18 №. Үлэ кэмигэр маҕаһынгна кэлэн билсэбит. Тел.: 22-156.

Advertisement for 'Аптека ветерана' (Veteran Pharmacy) listing various medicines and services. Includes contact info for ATLASOVA Fekla Egorovna and IGНATЬEV Vasiliy Nikolaevich.

Footer information including: РЕДАКТОР В.Г. КАСЬЯНОВ, АДРЕС: Нам улусун дьаһалтата, редакция коллектива, Тел.: 21-267, and other contact details for the newspaper.